

TARİHİ ELEKTRİK FABRİKASI RANTA TESLİM EDİLEMEZ!

12 Mart 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanî Kararı ile kamuoyunda “Elektrik Fabrikası” olarak bilinen İzmir ili Konak ilçesi Umurbey Mahallesi’nde yer alan 3535 ada 6, 87 ve 155 parseller için hazırlanan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği duyurulmuştur. Karar kapsamında söz konusu alanlar için **“Ticaret-Turizm Alanı (E:3.00, Yençok:20 Kat), Özel Proje Alanı ve Yol”** kullanım kararları düzenlenmiştir.

Söz konusu parseller; yürürlükteki 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planında kısmen TAKS:0.50, KAKS:1.50 yapılaşma koşullu “Kültürel Tesisler Alanı”, “Özel Proje Alanı (Ö.P.A)” ve kısmen 10.00 metre genişliğinde Yaya Yolu kullanım kararlarında yer almaktadır.

Söz konusu plan değişiklikleri ile alanın mevcut plan kararları ve kamusal kullanım yaklaşımı ortadan kaldırılmış, parselin yapılaşma yoğunluğu artırılmış ve endüstri mirası niteliğindeki kültür varlığının çevresi **ticaret ve turizm odaklı yüksek yoğunluklu yapılaşmaya açılmıştır**. Bu durum hem endüstriyel miras ögesi olan Tarihi Elektrik Fabrikasının özgün işlevine uygun bir işlev ile gelecek kuşaklara aktarılmasına engel olacak hem de tarihi yapının silüetini ve algısını yoğun yapılaşma ile tehdit edecektir.

Kentlerin geleceği merkezi kararlar ile de parçacıl planlama yaklaşımları ile de belirlenemez.

Şehircilik bilimi; kentsel mekânın toplumsal ihtiyaçlar, kültürel değerler ve kamu yararı doğrultusunda düzenlenmesini gerektirir. Ancak alınan bu karar, planlamayı kamusal bir araç olmaktan çıkarak özelleştirme politikalarının bir parçası haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Bu karar yalnızca bir imar planı değişikliği değildir. Bu karar, İzmir’in endüstri mirası niteliğindeki en önemli kültür varlıklarından biri olan Tarihi Elektrik Fabrikası ve çevresinin **sermaye odaklı bir planlama anlayışıyla yeniden tanımlanması anlamına gelmektedir**. Daha da önemlisi bu plan değişiklikleri; kentlilerin, meslek odalarının ve yerel yönetimlerin itirazları dikkate alınmadan; toplumsal bir tartışma yürütülmeden onaylanmıştır. **Bilimsel ve katılımcı planlama süreçleri tasfiye edilmiştir**. Bu yaklaşım şehircilik ilkeleriyle ve kamu yararı anlayışıyla açıkça çelişmektedir.

Sosyal devlet anlayışı; kamu mülkiyetindeki alanların toplumsal yarar gözetilerek korunmasını ve değerlendirilmesini zorunlu kılar. Kamu yararı, tarihi ve kültürel değerlerin satışından elde edilecek kısa vadeli gelirler değildir. Buna karşın alınan bu karar, kamu mallarının planlama araçları kullanılarak sermayeye devredilmesinin önünü açmakta; kentlerin tarihsel ve kültürel değerlerini ekonomik rant nesnesine dönüştürmektedir.

TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi ve TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi olarak Tarihi Elektrik Fabrikası ve çevresindeki alanın özelleştirme politikaları ile yapılaşmaya açılmasına karşı olduğumuzu bir kez daha açıkça ifade ediyoruz. Endüstri mirası niteliğindeki bu alanın kamusal, kültürel ve bilimsel işlevlerle değerlendirilmesi gerektiğini vurguluyor; **mimarlık ve planlama ilkelerine aykırı biçimde alınan bu kararın hukuki ve mesleki tüm yollarla takipçisi olacağımızı kamuoyuna ilan ediyoruz**.

Tüm kent paydaşlarına açık çağrımızdır!

12 Mart 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanî Kararı ile duyurulan ve önümüzdeki süreçte askıya çıkarılacak olan imar planı değişikliklerine karşı yerel yönetimleri, meslek odalarını, sivil toplum kuruluşlarını, akademiye ve İzmir halkını güçlü bir ortak tutum almak için dayanışmaya çağırıyoruz!

Kentimizin tarihsel ve kültürel mirasının rant projelerine teslim edilmesine izin vermeyeceğiz. Tarihi Elektrik Fabrikası’nın ticari yapılaşma baskısı altında yok edilmesine karşı hukuki, mesleki ve toplumsal mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Tarihi Elektrik Fabrikası İzmir halkına aittir, ranta teslim edilemez!

TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi, TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi